

Arthur C. Clarke
Zhluboka se nadechni
(ikarie 1996/05)

Kdysi dávno jsem zjistil, že lidé, kteří nikdy neopustili Zemi, trpí některými utkvělými představami o podmínkách ve vesmíru. Každý například "ví", že člověk zemře okamžitě strašlivou smrtí, když je vystaven vakuu, které panuje mimo atmosféru Země. Populární literatura se přímo hemží detailními popisy výbuchů kosmonautů v kosmu, ale nechtěl bych vám tím teď kazit chuť k jídlu. Mnohé z těchto příběhů mají v podstatě pravdu, sám bych mohl vyprávět.

Každé pravidlo má ale i své výjimky, to se týká i mého případu. A mně můžete věřit, protože jsem se o tom mohl přesvědčit doslova na vlastní kůži.

Právě jsme dokončovali poslední úpravy na Komunikačním satelitu č. 2; všechny segmenty už byly propojeny v jeden celek, obytné části byly pod tlakem a stanice se pomalu otáčela kolem své osy, aby uvnitř vznikl dojem gravitace. Říkám pomalu, ale ve skutečnosti se okraj tohoto sedmdesátimetrového disku otáčel rychlostí třiceti mil za hodinu. My jsme samozřejmě tento pohyb necítili, ale odstředivá síla způsobovala, že jsme měli přibližně padesát procent naší skutečné hmotnosti na Zemi. Stačilo to k tomu, aby se věci nevznášely ve vzduchu, ale nás to nezbavilo pocitu nepohodlné těžkopádnosti po tolika týdnech v beztlákovém stavu.

Tu noc, co se to stalo, spali čtyři z nás v malé okrouhlé kóji číslo 6. Kóje byla na samém okraji disku; když si představíte kolo z jízdniho kola s věncem buřtů místo pneumatiky, budete mít představu, jak to vypadalo. Kóje číslo 6 byla jedním z těch buřtů a my čtyři jsme v něm spokojeně dřímali.

Probudil mě náraz, který nebyl dost silný, aby mě vyděsil, ale který stačil na to, abych se posadil a podivil se, co se to děje. Cokoliv neobvyklého může na vesmírné stanici představovat vážné nebezpečí, takže jsem okamžitě zapojil interkom u postele. "Haló, Centrálo," zavola jsem. "Co to bylo?"

Odpovědělo mi ticho, spoj byl hluchý.

Ted' už jsem úplně znepokojen vyskočil z postele - a zažil ještě větší šok. Necítil jsem žádnou gravitaci. To jsem si uvědomil současně s nárazem hlavy o strop.

Bylo nemožné, aby celá stanice najednou přestala rotovat. Na tento fakt byla jenom jediná odpověď a výpadek interkomu a - jak jsem záhy zjistil -vůbec všech přístrojů mě v ní jen utvrzoval. Už jsme nebyli součástí stanice; naše malá kabina se nějakým způsobem uvolnila a

byla odhozena do vesmíru jako dešťová kapka dopadnuvší na rotující setrvačník.

Nebyla tu žádná okna, kterými bychom se mohli podívat ven, ale měli jsme dostatek světla od nouzového osvětlení. Všechny vzduchové ventily se automaticky uzavřely, jakmile v kabině poklesl tlak. Zatím jsme mohli dýchat vzduch naší kabiny, byť bez možnosti obnovení. Naneštěstí nám neustálé syčení prozradilo, že vzduch nějakou štěrbinou uniká.

Nemohli jsme se nijak dozvědět, co se stalo se zbytkem stanice. Tušili jsme, že se celá konstrukce rozpadla a že naši přátelé jsou buď mrtví, nebo ve stejné situaci jako my - putují vesmírem s posledními zbytky vzduchu. Měli jsme mlhavou naději, že jsme možná jediní trosečníci, že je zbytek stanice v pořádku a že pro nás pošlou záchrannou skupinu. Koneckonců, pohybovali jsme se rychlostí třicet mil v hodině a průzkumná raketa by nás mohla dostihnout během několika minut.

Ve skutečnosti to trvalo hodinu, i když bez hodinek bych nikdy nevěřil, že to byla tak krátká doba. Sotva jsme lapali po dechu a ukazatel na našem jediném rezervním zásobníku kyslíku byl jeden dílek nad nulou.

Ťukání na stěnu nám v té chvíli připadalo jako signál z onoho světa. Okamžitě jsme začali klepat také a za chvíli jsem uslyšeli skrz stěnu tlumený hlas. Někdo ležel na vnějším plášti s helmou skafandru přitisknutou na stěnu kóje a zvuk se dostal přímou rezonancí k nám dovnitř. Nebyl tak kvalitní jako hlas z vysílačky, ale stačilo to.

Zatímco probíhala naše válečná porada, zásoba kyslíku se blížila nule. Zemřeli bychom dřív, než by nás stačili odtáhnout ke stanici, a přitom záchranná loď byla jen několik metrů od nás s otevřenou přetlakovou komorou. Náš malý problém spočíval v tom, jak překonat těch několik metrů - bez skafandrů.

Pečlivě jsme si všechno naplánovali, protože nás čekalo představení bez možnosti druhého pokusu. Pak jsme se každý zhluboka nadechli posledních zbytků kyslíku. Když jsme byli připraveni, zaťukal jsem na stěnu signál pro záchrannou čet.

Uslyšeli jsme sérii úderů, jak se nástroje propracovávaly tenkou stěnou. Shlukli jsme se co nejdál od toho místa a čekali, co se stane. Když to přišlo, bylo to tak rychlé, že mozek ani nestačil zaznamenat celý sled událostí. Měl jsem pocit, že kabina vybuchla, a pak se mě zmocnil proud vzduchu. Otevřenými ústy ze mě vyrazil vzduch z plic. A pak - náhlé ticho a hvězdy zářící v otvoru, který vedl k životu.

Věřte mi, nepřestával jsem zkoumat svoje pocity. Jako bych cítil, jak mě pálí oči a po celém těle mi probíhá lehké brnění. Také jsem cítil strašlivou zimu, způsobenou zřejmě vypařováním z povrchu těla.

Jediný vjem, kterým jsem si naprosto jistý, bylo to strašlivé ticho. Ve stanici nikdy pořádné ticho nenastane, protože pořád hučí alespoň vzdušná čerpadla. Ale toto bylo absolutní ticho prázdného prostoru, kde není vzduch, který by přenášel zvuky.

Jakmile jsme se vynořili z rozervaného otvoru, byli jsme oslepeni prudkou sluneční září. Naštěstí už čekali venku lidé ve skafandrech a rychle nás nacpali do ústí přetlakové komory. A tady se zvuk pomalu vracel, jak do komory proudil vzduch, a my jsme si uvědomili, že můžeme opět dýchat. Celá akce, jak nám potom řekli, trvala pouhých dvacet vteřin...

No a z nás se tak stali zakládající členové Klubu přátel vakua. Od té doby se dostal dobrý tucet dalších lidí z nejrozumnějších příčin do stejné situace. Rekordní čas pobytu ve vesmíru jsou teď dvě minuty; potom se už začnou tvořit v krvi bublinky, jak se krev začíná vařit v žilách.

Mně na celou příhodu zůstala jen jediná památka. Přibližně čtvrt minuty jsem byl totiž vystaven skutečnému slunečnímu záření, ne tomu slabému mihotání, které propouští atmosféra na povrch Země. Let kosmickým chladem mi nijak neublížil - ale zato jsem se opálil jako nikdy v životě.